

652 SE I

Krediiditeabe jagamise seadus

1. peatükk

Üldsätted

§ 1. Seaduse reguleerimisala

Käesolev seadus sätestab nõuded krediiditeabe jagamisele, krediiditeaberegistri pidamisele ja krediiditeaberegistri pidajale, samuti järelevalve korralduse registripidamise ja registripidaja tegevuse üle ning vastutuse käesoleva seaduse nõuete täitmata jätmise eest.

§ 2. Seaduse eesmärk

Käesoleva seaduse eesmärk on aidata kaasa vastutustundlikule laenamisele ja laenuvõtmisele, tagades krediidivõimelisuse hindamiseks vajaliku teabe kättesaadavuse, samuti toetada krediiditeabe kättesaadavust finantssektori usaldusväärsuse tagamiseks ning krediiditurgude jälgimiseks ja järelevalveks.

§ 3. Krediiditeave

Krediiditeave käesoleva seaduse tähenduses on tarbijaga sõlmitud tarbijakrediidilepingu andmed, mille krediiditeabe andja peab edastama krediiditeaberegistrisse.

§ 4. Tarbija

Tarbija käesoleva seaduse tähenduses on võlaõigusseaduse § 1 lõikes 5 nimetatud isik, kes on sõlminud võlaõigusseaduse §-s 402 nimetatud tarbijakrediidilepingu.

§ 5. Krediiditeabe andja

Krediiditeabe andja käesoleva seaduse tähenduses on:

- 1) krediidasutus krediidasutuste seaduse tähenduses;
- 2) krediidiandjate ja -vahendajate seaduse §-s 5 nimetatud krediidiandja ja §-s 21 nimetatud krediidiagent, kui ta sõlmib krediidiandja nimel tarbijakrediidilepingu;
- 3) krediidiandjate ja -vahendajate seaduse § 2 lõikes 2 nimetatud isik;
- 4) hoiu-laenuühistu seaduse §-s 3 nimetatud hoiu-laenuühistu;
- 5) välisriigi krediidasutuse või krediidiandja Eestis asutatud filiaal.

§ 6. Krediiditeaberegister ja registripidaja

(1) Krediiditeaberegister on krediidivõimelisuse hindamise eesmärgil krediiditeabe kättesaadavaks tegemiseks peetav riigi infosüsteemi kuuluv andmekogu.

(2) Registri andmevahetust ei pea korraldama riigi infosüsteemi andmevahetuskihi kaudu.

(3) Krediiditeaberegistri pidaja on ettevõtja, kellele on käesoleva seaduse § 12 alusel antud ainuiskuliselt õigus registrit pidada (edaspidi *registripidaja*).

(4) Krediiditeaberegistri vastutav töötaja on Rahandusministeerium ja volitatud töötaja on registripidaja.

(5) Krediiditeaberegistri põhimääruse kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega, milles sätestatakse:

- 1) vastutava töötaja ja volitatud töötaja ülesanded;
- 2) registrisse kogutavate andmete täpsem koosseis;
- 3) andmetele juurdepääsu võimaldamise täpsem kord;
- 4) täiendavad tehnilised ja korralduslikud kaitsemeetmed;
- 5) muud korralduslikud küsimused.

2. peatükk

Krediiditeaberegister

§ 7. Krediiditeaberegistris töödeldavad andmed

(1) Krediiditeaberegistrisse kantakse järgmised andmed:

- 1) tarbija üldandmed – ees- ja perekonnanimi ning isikukood või selle puudumise korral sünniaeg;
- 2) krediiditeabe andja üldandmed – nimetus või ees- ja perekonnanimi, registrikood või isikukood ning krediiditeabe andja asukohariigi kahetäheeline maakood;
- 3) krediidi füüsilisest isikust käendaja andmed – ees- ja perekonnanimi, isikukood või selle puudumise korral sünniaeg ning käendusest tuleneva kohustuse suurus eurodes;
- 4) tarbijakrediidilepingu üldandmed – number, sõlmimise kuupäev ja lõppemise tähtpäev;
- 5) krediidiliik;
- 6) krediidi maksimaalne summa eurodes;
- 7) krediidijääk eurodes;
- 8) krediidi tagasimaksegraafiku tüüp;
- 9) krediidi intressimäära tüüp;
- 10) tarbijakrediidilepingus kokku lepitud järgmise tagasimakse suurus eurodes, andmete viimasest uuendamisest krediiditeaberegistris arvates;
- 11) krediidi tagasimakse tasumise täieliku või osalise edasilükkamise ajavahemik;
- 12) tarbijakrediidilepingus kokku lepitud kohustuse täitmisega viivitamise fakt, kui tarbija kohustuse täitmise tähtpäevast on möödunud 14 päeva;
- 13) tarbijakrediidilepingust tuleneva nõude loovutamise või tarbijakrediidilepingu kolmanda isiku poolt ülevõtmise fakt.

(2) Registripidaja on kohustatud pidama andmete töötlemise kohta logi. Logi peab sisaldama teavet käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmete töötlemise põhjenduse, aja ja andmeid töödeldud isiku kohta.

§ 8. Krediiditeabe edastamine krediiditeaberegistrisse

(1) Krediiditeabe andja edastab registripidajale käesoleva seaduse § 7 lõikes 1 nimetatud andmed 24 tunni jooksul pärast tarbijakrediidilepingu sõlmimist või muutmist või samas lõikes nimetatud andmete muutumist.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustus lõppeb tarbijakrediidilepingu lõppemisel, tarbijakrediidilepingust tuleneva nõude loovutamisel või tarbijakrediidilepingu kolmanda isiku poolt ülevõtmisel.

(3) Teabe tarbijakrediidilepingu lõppemise, tarbijakrediidilepingust tuleneva nõude loovutamise või tarbijakrediidilepingu kolmanda isiku poolt ülevõtmise fakti kohta edastab krediiditeabe andja registripidajale 24 tunni jooksul tarbijakrediidilepingu lõppemisest, tarbijakrediidilepingust tuleneva nõude loovutamisest või tarbijakrediidilepingu kolmanda isiku poolt ülevõtmisest arvates.

(4) Krediiditeabe andja vabaneb käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud kohustusest ajal, mil registripidajal ei ole krediiditeabe andjast mittetulenevatel põhjustel võimalik registriteenust osutada.

§ 9. Tarbijakrediidilepingu sõlmimise piirangutega tarbijate nimekiri

(1) Tarbijakrediidilepingu sõlmimise piirangutega tarbijate nimekiri (edaspidi *nimekiri*) on krediiditeaberegistri alamregister, mille pidamise eesmärk on pakkuda tarbijale võimalust piirata enda poolt tarbijakrediidilepingu sõlmimist, et vähendada talle ja ühiskonnale ülemäärase laenamisega kaasneva võivaid negatiivseid sotsiaalseid ja majanduslikke tagajärgi.

(2) Tarbija kantakse nimekirja tema kirjaliku avalduse alusel tähtajatult. Kuue kuu möödumisel nimekirja kandmisest arvates on tarbijal õigus teha avaldus enda nimekirjast eemaldamiseks.

(3) Kirjaliku avalduse nimekirja kandmiseks ja nimekirjast kustutamiseks esitab tarbija registripidajale. Registripidaja on kohustatud pärast avalduse saamist viivitamata kandma tarbija nimekirja või ta sealt eemaldama.

(4) Nimekirja kantakse tarbija kohta järgmised andmed:

- 1) ees- ja perekonnanimi;
- 2) isikukood või selle puudumise korral sünniaeg;
- 3) avalduse esitamise kuupäev.

(5) Tarbija avaldust nimekirja kandmiseks või nimekirjast eemaldamiseks ei saa tagasi võtta ja sellel ei ole tagasiulatuvat jõudu.

(6) Registripidaja on kohustatud pidama käesolevas paragrahvis nimetatud andmete töötlemise kohta logi. Logi peab sisaldama teavet andmete töötlemise põhjenduse, aja ja andmeid töödeldud isiku kohta.

§ 10. Krediiditeaberegistri andmete juurdepääsu võimaldamine

(1) Registripidajal on kohustus võimaldada juurdepääs krediiditeaberegistris sisalduvatele andmetele:

1) krediidiasutuste seaduse tähenduses krediidiasutusele ja välisriigi krediidiasutuse Eestis asutatud filiaalile, krediidiandjate ja -vahendajate seaduse §-s 5 nimetatud krediidiandjale ja § 2 lõikes 2 nimetatud isikule, välisriigi krediidiandja Eestis asutatud filiaalile ning hoiu-laenuühistu seaduse §-s 3 nimetatud hoiu-laenuühistule tarbijakrediidilepingu sõlmimiseks või muutmiseks või võla ümberkujundamiseks võlaõigusseaduse § 416¹ tähenduses tahteavalduse esitanud või sõlmitud tarbijakrediidilepingu alusel täiendavat krediiti taotleva tarbija krediidivõimelisuse hindamise eesmärgil;

2) kohtule kohtumenetlust reguleerivates seadustes ette nähtud juhtudel ja korras;

3) kohtueelse uurimise asutusele ja prokuratuurile alustatud kriminaalmenetluses, sealhulgas välislepingus sätestatud korras välisriigist saabunud õigusabi taotluse alusel või Euroopa Liidu õiguses sätestatud kohustuse täitmiseks rahvusvahelise konventsiooni või muu välislepingu või politsei või muu sellesarnase pädeva asutuse koostöölepingu täitmiseks;

- 4) julgeolekuasutusele julgeolekuasutuste seaduses sätestatud ülesannete täitmiseks ning riigisaladuse ja salastatud välisteabe seaduses nimetatud julgeolekukontrolli tegemiseks;
- 5) notarile pärimismenetluse läbiviimiseks ning kohtutäiturile täitemenetluse seadustikus sätestatud ülesannete täitmiseks ja pärandi inventuuri tegemiseks;
- 6) ajutisele haldurile, pankrotihaldurile ja Konkurentsiameti maksejõuetuse teenistusele pankrotiseaduses sätestatud ülesannete täitmiseks;
- 7) füüsilise isiku maksejõuetuse seaduses nimetatud usaldusisikule füüsilise isiku maksejõuetuse seaduses või pankrotiseaduses sätestatud ülesannete täitmiseks;
- 8) riikliku statistika tegijale riikliku statistika seaduses sätestatud ülesannete täitmiseks statistikatöö tegemisel;
- 9) Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile tarbijakaitseaduse alusel järelevalve tegemiseks;
- 10) Riigi Infosüsteemi Ametile küberturvalisuse seaduse ja avaliku teabe seaduse alusel järelevalve tegemiseks;
- 11) Andmekaitse Inspektsioonile Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 04.05.2016, lk 1–88) ja avaliku teabe seaduse alusel järelevalve tegemiseks.

(2) Juurdepääs andmetele võimaldatakse kuni tarbijakrediidilepingu lõppemiseni, tarbijakrediidilepingust tuleneva nõude loovutamiseni või tarbijakrediidilepingu kolmanda isiku poolt ülevõtmiseni, arvestades käesoleva paragrahvi lõigetes 3–6 sätestatud erisusi.

(3) Käesoleva seaduse § 7 lõike 1 punktis 3 nimetatud andmetele võimaldatakse juurdepääs kuni käenduse lõppemiseni.

(4) Käesoleva seaduse § 7 lõike 1 punktis 12 nimetatud andmetele võimaldatakse käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 nimetatud isikule juurdepääs kuni tarbija kohustuse täitmiseni, kuid mitte kauem kui 45 päeva selle kohustuse täitmise viivitamisest arvates.

(5) Käesoleva seaduse § 7 lõike 1 punktis 13 nimetatud andmetele võimaldatakse juurdepääs 45 päeva jooksul nende andmete krediiditeaberegistrisse kandmisest arvates.

(6) Käesoleva seaduse § 9 lõikes 4 nimetatud andmetele võimaldatakse käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 nimetatud isikule juurdepääs kuni tarbija kohta käivate andmete nimekirjast eemaldamiseni.

(7) Registripidajal on õigus andmetele juurdepääsu võimaldamise eest küsida käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 nimetatud isikult tasu käesoleva seaduse § 13 lõikes 1 sätestatud registriteenuste tasude hinnakirja alusel.

(8) Registripidaja koostab registrisse kantud andmete kohta regulaarseid koondaruandeid isikustamata kujul ja avalikustab need oma veebilehel.

(9) Käesoleva paragrahvi lõikes 8 sätestatud aruannete vormid, nende koostamise ja kättesaadavaks tegemise tähtajad ning korra võib kehtestada valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 11. Andmete säilitamine

(1) Krediiditeaberegistrisse kantud andmeid ja logisid säilitatakse kaks aastat tarbijakrediidilepingu lõppemise, tarbijakrediidilepingust tuleneva nõude loovutamise või

tarbijakrediidilepingu kolmanda isiku poolt ülevõtmise kohta andmete registrisse kandmisest arvates.

(2) Krediiditeaberegistrisse kantud andmeid käenduse kohta säilitatakse kaks aastat käenduse lõppemise kohta andmete registrisse kandmisest arvates.

(3) Käesoleva seaduse § 9 lõikes 4 nimetatud andmete säilitamise tähtaeg hakkab kulgema tarbija andmete nimekirjast eemaldamisest arvates.

3. peatükk **Krediiditeaberegistri pidaja**

1. jagu

Registripidaja määramine, registriteenuste tasude hinnakiri ja tsiviilvastutus

§ 12. Registripidaja määramine ja sõlmitav haldusleping

(1) Registripidaja määramise otsustab ja registripidajaga sõlmib halduslepingu valdkonna eest vastutav minister.

(2) Valdkonna eest vastutav minister hindab registripidajaks saada sooviva isiku sobivust käesolevas seaduses sätestatud nõuetele ja kooskõlastab isiku nõuetele vastavuse Finantsinspeksiooniga. Kui registripidajaks saada sooviv isik käesoleva seaduse §-des 16–35 sätestatud nõuetele ei vasta, Finantsinspeksioon nõuetele vastavust ei kooskõlasta.

(3) Registripidaja volitamiseks sõlmitakse kirjalik leping.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud lepingus sätestatakse lisaks halduskoostöö seaduse §-s 10 nimetatud andmetele ja tingimustele:

1) lepingupoolte õigused ja kohustused;

2) lepingu muutmise tingimused;

3) registripidaja kohustused lepingu lõppemisel või ennetähtaegsel lõpetamisel haldusülesande täitmise järjepidevuse tagamiseks, sealhulgas uuele registripidajale registripidamise üleandmise tingimused, kord ja tähtajad ning muud registripidamise järjepidevuse tagamiseks kasutusele võetavad abinõud;

4) konfidentsiaalsuse nõuded.

(5) Registripidajaga sõlmitava registripidamise lepingu kehtivusaeg ei või ületada kaheksat aastat.

(6) Valdkonna eest vastutaval ministril on õigus registripidamiseks sõlmitud leping ennetähtaegselt ühepoolsest lõpetada lisaks halduskoostöö seaduse § 11 lõikes 1 ja §-s 16 nimetatud juhtudel, kui:

1) registripidaja rikub oluliselt oma kohustusi;

2) registripidaja ei ole täitnud käesoleva seaduse § 14 lõike 4 või § 15 lõike 2 alusel kehtestatud kõrvaltingimusi;

3) registripidaja ei ole esitanud kooskõlastuse lõppemise tähtpäevaks hinnakirja taotlust või käesoleva seaduse § 14 lõikes 1 nimetatud tähtajal uut hinnakirja taotlust;

4) valdkonna eest vastutav minister on kolmel järjestikusel korral käesoleva seaduse § 14 lõikes 1 nimetatud uue hinnakirja taotluse kooskõlastamisest keeldunud.

(7) Valdkonna eest vastutav minister teavitab Finantsinspektsiooni viivitamata registripidamiseks sõlmitud lepingu ennetähtaegse lõpetamise tahteavaldusest.

§ 13. Registriteenuse tasude hinnakiri

(1) Registripidaja võtab teenuse osutamise kulude katteks tasu. Registripidaja kehtestab registriteenuse tasude hinnakirja (edaspidi *tasude hinnakiri*) kooskõlas käesolevas seaduses sätestatud nõuetega.

(2) Enne tasude hinnakirja kehtestamist kooskõlastab registripidaja selle valdkonna eest vastutava ministriga.

(3) Tasude hinnakirjas määratakse kindlaks registriteenuste tasude piirhinnad.

(4) Registriteenuste eest võetav tasu peab põhinema teenuse efektiivsel osutamisel ja olema arvestatud põhjendatud kulude alusel.

(5) Registripidaja ei võta tasu käesoleva seaduse § 10 lõike 1 punktides 2–10 nimetatud isikutelt krediitideaberegistrile juurdepääsu võimaldamise eest.

§ 14. Tasude hinnakirja kooskõlastamine

(1) Registripidaja esitab tasude hinnakirja või selles tehtavate muudatuste projekti (edaspidi *hinnakirja taotlus*) koos asjakohaste andmete ja dokumentidega valdkonna eest vastutavale ministrile kooskõlastamiseks hiljemalt kolm kuud enne hinnakirja taotluses nimetatud tasude hinnakirja või selle muudatuste kavandatavat jõustumist või hiljemalt kolm kuud enne kehtivale tasude hinnakirjale antud kooskõlastuse tähtpäeva möödumist, kui valdkonna eest vastutava ministriga ei ole kokku lepitud lühemas hinnakirja taotluse esitamise ajas.

(2) Hinnakirja taotluse läbivaatamisel on valdkonna eest vastutaval ministril õigus:

- 1) nõuda registripidajalt tema raamatupidamise sise-eeskirju ning muid andmeid ja dokumente;
- 2) küsida Finantsinspektsioonilt arvamust käesoleva seaduse § 15 lõikes 1 nimetatud asjaolude kohta;
- 3) kaasata eksperte eriteadmisi nõudvate asjaolude selgitamiseks;
- 4) taotleda Finantsinspektsioonilt kohapealset kontrolli hinnakirja taotlusega seotud asjaolude selgitamiseks;
- 5) esitada hinnakirja taotlus arvamuse avaldamiseks registriteenuste kasutajatele ja neid esindavatele organisatsioonidele.

(3) Valdkonna eest vastutav minister otsustab hinnakirja taotluse kooskõlastamise või kooskõlastamisest keeldumise kahe kuu jooksul pärast kõigi käesoleva paragrahvi lõikes 1 või lõike 2 punktis 1 nimetatud andmete ja dokumentide saamist, kuid mitte hiljem kui kolm kuud pärast hinnakirja kooskõlastamise taotluse saamist.

(4) Hinnakirja taotlus kooskõlastatakse tähtajatult või tähtajaliselt. Kooskõlastuse tähtaeg ei või olla lühem kui üks aasta. Hinnakirja taotluse kooskõlastamisel võib valdkonna eest vastutav minister kehtestada registripidajale kohustuslikke kõrvaltingimusi, lähtudes käesoleva seaduse § 15 lõikes 1 nimetatud asjaoludest.

(5) Registripidaja on kohustatud pärast valdkonna eest vastutavalt ministrilt kooskõlastuse saamist avaldama hinnakirja viivitamata oma veebilehel. Hinnakirja veebilehel avaldamisel märgitakse avaldamise kuupäev.

(6) Tasude hinnakiri või selle muudatused jõustuvad hinnakirja taotluses nimetatud ajal, kuid mitte enne ühe kuu möödumist hinnakirja registripidaja veebilehel avaldamisest. Valdkonna eest vastutav minister võib tasude hinnakirjale või selle osale määrata taotluses nimetatud jõustumistähtjast erineva tähtaja.

(7) Kui registripidaja ei ole esitanud kooskõlastuse lõppemise tähtpäevaks hinnakirja taotlust või valdkonna eest vastutav minister on hinnakirja taotluse kooskõlastamisest keeldunud, rakendatakse kuni uue tasude hinnakirja jõustumiseni kehtivat tasude hinnakirja.

§ 15. Hinnakirja taotluse kooskõlastamisest keeldumine

(1) Valdkonna eest vastutav minister võib hinnakirja taotluse kooskõlastamisest keelduda, kui:

- 1) registripidaja ei täida raamatupidamise seaduse §-s 45 eri- või ainuõigust omavale ettevõtjale kehtestatud nõudeid;

- 2) hinnakirja taotluses sisalduvad tasud on registriteenuste kasutajatele ebaõiglaselt koormavad või seavad registriteenuste kasutajad oluliselt halvemasse olukorda võrreldes vaba konkurentsi tingimustega;

- 3) hinnakirja taotluses sisalduvad tasud ei ole kujundatud ressursside efektiivse kasutamise põhimõttest lähtudes või on ebamõistlikult kõrgemad registripidaja järjepideva tegevuse ja arengu ning mõistliku kasumi tagamiseks vajalikest tasudest;

- 4) hinnakirja taotluses sisalduvad tasud ei ole piisavad õigusaktides registripidajale sätestatud nõuete ja kohustuste täitmiseks ning registripidaja järjepideva tegevuse ja arengu tagamiseks;

- 5) registripidaja on hinnakirja taotluse kooskõlastamiseks esitamisel andnud teadlikult ebaõigeid, eksitavaid või mittetäielikke andmeid või dokumente või jätnud põhjendamatult tähtjaks esitamata käesoleva seaduse § 14 lõikes 1 või lõike 2 punktis 1 nimetatud andmeid või dokumente.

(2) Valdkonna eest vastutav minister võib nõuda tasude hinnakirja muutmist või kehtestada registripidajale kohustuslikke kõrvaltingimusi, kui käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 3, 4 või 5 nimetatud asjaolud on ilmnenu pärast hinnakirja taotluse kooskõlastamist.

(3) Kui valdkonna eest vastutav minister on kooskõlastuse lõppemise tähtpäeva seisuga keeldunud hinnakirja taotluse kooskõlastamisest, on registripidaja kohustatud esitama kooskõlastamiseks uue hinnakirja taotluse ühe kuu jooksul valdkonna eest vastutava ministri keeldumisest arvates.

§ 16. Registripidaja tsiviilvastutus

(1) Registripidaja hüvitab registripidamisel oma kohustuste rikkumisega tekitatud kahju.

(2) Registripidajal peab registriteenuse osutamise kestel olema vastutuskindlustus.

(3) Registripidajale registripidamisest ja muust tegevusest tulenev vastutus peab olema kindlustatud viisil, mis maandab piisavalt nimetatud tegevustega kaasnevad riskid.

(4) Registripidaja esitab ära kirja riskide maandamiseks sõlmitud kindlustuslepingu põhitingimustest Rahandusministeeriumile ja Finantsinspeksioonile kümne päeva jooksul kindlustuslepingu sõlmimisest arvates.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud vastutuskindlustust tagav leping peab vastama vähemalt järgmistele tingimustele:

- 1) kindlustusjuhtum on registripidaja poolt talle seadusega pandud kohustuste rikkumisega põhjustatud varalise kahju tekitamine;
- 2) kindlustuskaitse kehtib vähemalt Eestis;
- 3) kindlustuskaitse kehtib kahjude kohta, mille tekkimise põhjuseks olnud sündmus või tegu leidis aset kindlustusperioodi jooksul;
- 4) registripidaja ei või kindlustuslepingu alusel välistada kahju, mis tekib otseselt või kaudselt arvutiprogrammi või tarkvara veast.

(6) Kui kahju hüvitamise nõudeid ei ole võimalik rahuldada käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud viisil või seda ei ole võimalik teha täies ulatuses, vastutab tekkinud kahju eest Eesti Vabariik, kellel on tagasinõude õigus registripidaja vastu.

2. jagu

Osaluse omandamine registripidajas

§ 17. Oluline osalus

(1) Oluline osalus käesoleva seaduse tähenduses on otsene või kaudne osalus registripidaja aktsiakapitalis, mis on vähemalt 10 protsenti äriühingu aktsiakapitalist või hääleõigustest või mis võimaldab avaldada olulist mõju tema juhtimisele.

(2) Olulise osaluse ja kontrollitava äriühingu määramisel lähtutakse väärtpaberituru seaduse § 9 lõigetes 2 ja 3, §-s 10 ning § 72¹ lõikes 1 sätestatust.

§ 18. Olulist osalust omandavale isikule esitatavad nõuded

(1) Registripidajas võib olulise osaluse omandada, seda omada ja suurendada või registripidaja üle kontrolli saavutada, seda omada ja suurendada iga isik (edaspidi käesolevas jaos *isik*):

- 1) kes on laitmatu mainega ning kelle tegevus seoses omandamisega vastab registripidaja kindla ja usaldusväärse juhtimise põhimõtetele;
- 2) kes pärast osaluse omandamist või suurendamist valib, nimetab või määrab registripidaja nõukogu või juhatuse liikmeks üksnes sellise isiku, kes vastab käesoleva seaduse §-s 29 sätestatud nõuetele;
- 3) kes tagab, et registripidaja järgib käesolevas seaduses sätestatud kapitalinõudeid, juriidilise isiku puhul eelkõige nõuet, et konsolideerimisgrupil, mille osaks registripidaja saab, on olemas struktuur, mis võimaldab teha tõhusat järelevalvet tema üle ning vahetada teavet ja teha koostööd pädevate järelevalveasutustega;
- 4) kelle suhtes ei ole põhjendatud kahtlust, et osaluse omandamine on seotud rahapesu või terrorismi rahastamisega või selle katsega või et olulise osaluse omandamine suurendab selliseid riske;
- 5) kelle suhtes ei kohaldata rahvusvahelist sanktsiooni rahvusvahelise sanktsiooni seaduse tähenduses.

(2) Isiku maine ei ole laitmatu, kui Finantsinspeksioon on tuvastanud asjaolud, mis seavad kahtluse alla selle olemasolu või kinnitavad selle puudumist. Finantsinspeksioon arvestab isiku maine hindamisel muu hulgas seda, kas isikul on kehtiv karistus majanduslase, ametialase, varavastase või avaliku usalduse vastase süüteo eest või ta on olnud süüteoasjas süüdistatav või kahtlustatav või muul moel seotud süüteoasjaga või isik on toime pannud õigusvastase,

pettusliku või usaldust kuritarvitava teo või olnud seotud sellise teoga või selle uurimis- või järelevalvemenetlusega.

§ 19. Finantsinspektsiooni teavitamine osaluse omandamisest

(1) Isik, kes kavatseb registripidajas omandada otsese või kaudse olulise osaluse või suurendada osalust üle 20, 30 või 50 protsendi aktsiakapitalist või aktsiatega esindatud häälte arvust või teha tehingu, mille tulemusel registripidaja muutub tema kontrollitavaks äriühinguks (edaspidi *omandaja*), teavitab oma kavatsusest Finantsinspektsiooni ja esitab käesoleva seaduse § 20 lõigetes 1 ja 6 nimetatud andmed ja dokumendid.

(2) Käesolevas peatükis sätestatud kohaldatakse ka juhul, kui isik omandab mõne muu sündmuse tõttu või muu tehingu tulemusel registripidajas käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud osaluse, kui see suureneb üle 20, 30 või 50 protsendi registripidaja aktsiakapitalist või aktsiatega esindatud häälte arvust või kui registripidaja muutub selle sündmuse või tehingu tõttu tema kontrollitavaks äriühinguks. Sellel juhul on isik kohustatud pärast registripidaja üle kontrolli saamist või olulise osaluse omandamisest või osaluse suurenemisest teadasaamist viivitamata teavitama sellest Finantsinspektsiooni.

(3) Finantsinspektsioon teavitab omandajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 nimetatud teate või lisaandmete ja -dokumentide kättesaamisest ning menetlustähtaaja võimalikust lõppkuupäevast.

§ 20. Osaluse omandamisest teavitamisel Finantsinspektsioonile esitatavad andmed

(1) Osaluse omandamisest teavitamisel esitatakse Finantsinspektsioonile järgmised andmed ja dokumendid:

- 1) selle äriühingu nimi, milles olulist osalust omandatakse või suurendatakse või mis muudetakse omandaja kontrollitavaks, ja selles äriühingus omandatava osaluse suurus;
- 2) omandatava äriühingu kirjeldus, mis sisaldab muu hulgas aktsionäride nimekirja, millest nähtub igale aktsionärile kuuluvate aktsiate arv ning andmeid omandaja omandatavate või talle varem kuulunud aktsiate tüübi ja häälte arvu kohta;
- 3) füüsilisest isikust omandaja elulookirjeldus, mis sisaldab omandaja nime, elukohta, senist haridus-, töö- ja teenistuskäiku ning isikukoodi või selle puudumise korral sünniaega ja -kohta, samuti isiku usaldusväarsust, kogemusi, kompetentsust ja laitmatut mainet kinnitavad dokumendid;
- 4) juriidilisest isikust omandaja osanike, aktsionäride või liikmete nimekiri ning andmed igale aktsionärile või liikmele kuuluvate aktsiate või osa suuruse kohta ja häälte arv;
- 5) juriidilisest isikust omandaja nimetus, asukoht, registrikood, registritunnistuse kinnitatud ära kiri ja põhikirja olemasolu korral selle ära kiri;
- 6) andmed juriidilisest isikust omandaja juhtorganite liikmete kohta, mis sisaldavad neist igaühe ees- ja perekonnanime, isikukoodi või selle puudumise korral sünniaega ja -kohta ning senist haridus-, töö- ja teenistuskäiku, samuti nende isikute usaldusväarsust, kogemusi, kompetentsust ja laitmatut mainet kinnitavad dokumendid;
- 7) kinnitus, et füüsilisest isikust omandaja või juriidilisest isikust omandaja või tema juhtorganite liikmete suhtes ei ole kehtestatud rahvusvahelist sanktsiooni;
- 8) omandaja ettevõtlustegevuse kirjeldus ning omandamisega seotud isiku majanduslike huvide kirjeldus;
- 9) kinnitus, et käesoleva seaduse § 18 lõike 1 punktis 2 nimetatud isiku puhul ei ole esinenud ega esine asjaolusid, mis seaduse kohaselt välistavad isiku õiguse olla registripidaja juht;
- 10) juriidilisest isikust omandaja kolme viimase majandusaasta aruanded, kui on olemas nimetatud ulatuses tegevusajalugu;

- 11) konsolideerimisgruppi kuuluva omandaja puhul konsolideerimisgrupi struktuuri kirjeldus koos andmetega sinna kuuluvate äriühingute osaluse suuruse kohta ja konsolideerimisgrupi kolme viimase majandusaasta aruanded ning vandeaudiitori aruanded;
- 12) füüsilisest isikust omandaja varanduslikku seisutõendavad dokumendid kolme viimase aasta kohta;
- 13) andmed ja dokumendid nende rahaliste ja mitterahaliste vahendite päritolu kohta, mille eest kavatsetakse oluline osalus omandada, seda suurendada või kontrolli saavutada;
- 14) osaluse omandamisega seotud asjaolud väärtpaperituruseaduse § 9 lõigete 2 ja 3 ning §-de 10 ja 72¹ kohaselt;
- 15) pärast osaluse omandamist omatava olulise osaluse suurus ja selle omamisega seotud asjaolud väärtpaperituruseaduse § 9 lõigete 2 ja 3 ning §-de 10 ja 72¹ kohaselt;
- 16) registripidaja muutumise korral kontrollitavaks äriühinguks asjakohane tegevuskava ning muud kontrolli tegemise ja kontrolli osaluse saamisega seotud asjaolud;
- 17) ülevaade registripidajas osaluse omandamisega rakendatavast strateegiast, kui registripidaja ei muutu omandamise tulemusel kontrollitavaks äriühinguks;
- 18) kinnitus, et omandajat ei ole karistatud majanduslase, ametialase, varavastase või avaliku usalduse vastase süüteo eest, välisriigi kodaniku puhul tema päritoluriigi karistusregistri väljavõte või pädeva kohtu- või haldusorgani väljastatud samaväärne dokument, mille väljastamisest ei ole möödunud rohkem kui kolm kuud.

(2) Finantsinspeksioon võib loobuda käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmete või dokumentide nõudmisest osaliselt või täies mahus.

(3) Finantsinspeksioonile esitatakse andmed ja dokumendid koostatakse eesti keeles. Finantsinspeksiooni nõusolekul võib nimetatud andmed ja dokumendid esitada muus keeles.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 3 ja 6 nimetatud andmed ja dokumendid esitatakse Finantsinspeksioonile tema juhatuse kinnitatud vormil.

(5) Kui käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 10 sätestatu korral on viimase majandusaasta lõppemisest möödunud rohkem kui üheksa kuud, esitatakse auditeeritud vahearuanne majandusaasta esimese poolaasta kohta. Aruannetele lisatakse vandeaudiitori aruanne, kui selle koostamine on õigusaktiga ette nähtud.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmete ja dokumentide täpsustamiseks ja kontrollimiseks võib Finantsinspeksioon kirjalikult nõuda lisaandmeid ja -dokumente.

§ 21. Menetlus ja menetlustähtaeg

(1) Finantsinspeksioon hindab omandaja vastavust käesoleva seaduse §-s 18 sätestatud nõuetele ning otsustab osaluse omandamise lubamise või keelamise 60 tööpäeva jooksul (edaspidi *menetlustähtaeg*) hindamiseks vajalike andmete ja dokumentide saamist kinnitava § 19 lõikes 3 nimetatud teate esitamisest arvates.

(2) Finantsinspeksioonil on õigus käesoleva seaduse § 20 lõikes 6 nimetatud lisaandmeid ja -dokumente nõuda 50 tööpäeva jooksul menetlustähtaja algusest arvates.

(3) Finantsinspeksioonil on õigus käesoleva seaduse § 20 lõikes 1 nimetatud andmete kontrollimiseks koguda isikuandmeid ja muud teavet karistusregistrist ja avalikest allikatest.

(4) Finantsinspeksiooni poolt käesoleva seaduse § 20 lõikes 6 nimetatud lisaandmete ja -dokumentide esmakordse nõude esitamise ja omandajalt nõutud lisaandmete

ja -dokumentide saamise vaheliseks perioodiks menetlustähtaja kulgemine peatub, kuid peatumine ei kesta kauem kui 20 tööpäeva. Täiendavate lisaandmete ja -dokumentide nõudmise korral menetlustähtaja kulgemine ei peatu.

(5) Kui menetlemise ajal muudetakse käesoleva seaduse § 20 lõikes 1 nimetatud andmeid või dokumente, esitab omandaja need uuendatud kujul viivitamata Finantsinspeksioonile. Kui muudatus on oluline, võib Finantsinspeksioon lugeda menetlustähtaja alguseks sellest olulisest muudatusest teadasaamise aja. Sellisel juhul teatab Finantsinspeksioon omandajale uue menetlustähtaja.

(6) Kui omandaja üle ei tehta finantsjärelevalvet või omandaja üle teeb järelevalvet kolmanda riigi pädev järelevalveasutus, võib Finantsinspeksioon käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud menetlustähtaja kulgemise peatamist pikendada kuni 30 tööpäevani.

(7) Finantsinspeksioon teeb olulise osaluse omandamise, selle suurendamise või registripidaja kontrollitavaks äriühinguks muutmise hindamisel koostööd välisriigi pädeva järelevalveasutusega, kui see osutub Finantsinspeksiooni hinnangul vajalikuks.

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud koostöö käigus konsulteerib Finantsinspeksioon teiste pädevate järelevalveasutustega. Kui käesolevas seaduses ega Finantsinspeksiooni seaduses ei ole ette nähtud teisiti, edastab Finantsinspeksioon viivitamata teisele pädevale järelevalveasutusele kõik andmed, mis on olulise osaluse omandamise, suurendamise või kontrollitavaks äriühinguks muutmise hindamisel olulised.

(9) Finantsinspeksioon võib jätta käesoleva seaduse § 19 lõikes 1 või 2 nimetatud teavituse läbi vaatamata, kui teavitus või sellele lisatud dokumendid on oluliste puudustega.

§ 22. Osaluse omandamise tingimused

(1) Finantsinspeksioonil on õigus määrata omandajale tähtaeg, mille jooksul omandajal on õigus oluline osalus omandada, seda suurendada või muuta registripidaja kontrollitavaks äriühinguks. Finantsinspeksioon võib ettenähtud tähtaega pikendada, kuid tähtaeg ei või kokku ületada 12 kuud. Omandaja on kohustatud nimetatud tähtaja jooksul teavitama olulise osaluse omandamise või suurendamise või registripidaja kontrollitavaks äriühinguks muutmise teingu tegemisest või tegemata jätmise otsusest viivitamata Finantsinspeksiooni.

(2) Olulise osaluse võib omandada, seda suurendada või registripidaja kontrollitavaks äriühinguks muuta, kui Finantsinspeksioon seda oma ettekirjutusega ei keela.

§ 23. Osaluse omandamise keelamise alused ja otsus omandamise kohta

(1) Finantsinspeksioon võib oma ettekirjutusega keelata olulise osaluse omandamise, selle suurendamise või registripidaja kontrollitavaks äriühinguks muutmise, kui:

- 1) omandaja ei vasta käesolevas seaduses sätestatud nõuetele;
- 2) omandaja ei ole ettenähtud tähtpäevaks Finantsinspeksioonile esitanud käesolevas seaduses sätestatud või selle alusel nõutud andmeid või dokumente;
- 3) Finantsinspeksioonile esitatud andmed või dokumendid ei vasta käesoleva seaduse ega muude õigusaktidega sätestatud nõuetele või need on ebaõiged, eksitavad või puudulikud või esitatud andmete ja dokumentide alusel ei saa kõrvaldada Finantsinspeksiooni mõistlikku kahtlust omandamise ebasobivuses ja selles, et omandamine ei vasta käesolevas seaduses sätestatud nõuetele;

4) registripidaja muutuks kolmandas riigis elava või asuva isiku kontrollitavaks äriühinguks ja selle isiku üle ei tehta tema elu- või asukohariigis piisavat järelevalvet või selle kolmanda riigi pädeval järelevalveasutusel ei ole õiguslikku alust või võimalust teha Finantsinspeksiooniga koostööd;

5) Finantsinspeksioonil on tekkinud põhjendatud kahtlus, et omandamine toimub kolmanda isiku huvides või omandamisel hakatakse teostama kellegi teise õigusi.

(2) Finantsinspeksioon edastab omandajale otsuse olulise osaluse omandamise lubamise kohta või keelava ettekirjutuse kahe tööpäeva jooksul pärast otsuse vastuvõtmist, kuid enne menetlustähtaja lõppu. Kui omandaja üle teeb järelevalvet teise lepinguriigi pädev järelevalveasutus, märgitakse otsuses muu hulgas selle järelevalveasutuse hinnang olulise osaluse omandamise, suurendamise või kontrollitavaks äriühinguks muutmise kohta.

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolud ilmnevad pärast olulise osaluse omandamist või suurendamist või registripidaja kontrollitavaks äriühinguks muutmist, võib Finantsinspeksioon teha ettekirjutuse, mille kohaselt loetakse osaluse omandamine või registripidaja kontrollitavaks äriühinguks muutmine käesoleva seadusega vastuolus olevaks.

(4) Finantsinspeksioonil on õigus oma ettekirjutusega omandajal või isikul, kellel on registripidajas oluline osalus või kelle kontrollitavaks äriühinguks registripidaja on, registripidaja hääleõiguse või muude kontrolli võimaldavate õiguste teostamine iga kord keelata või seda piirata, kui esinevad käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 3 nimetatud asjaolud. Finantsinspeksioon võib teha ettekirjutuse käesoleva lõike alusel lõigetes 1 ja 3 sätestatud ettekirjutuse tegemisest olenemata. Finantsinspeksioon avalikustab ettekirjutuse või selle osa oma veebilehel omandaja nõudmisel või vajaduse korral omal algatusel.

(5) Kui omandaja või isik, kellel on registripidajas oluline osalus või kelle kontrollitavaks äriühinguks registripidaja on, on teises lepinguriigis registreeritud krediidasutus, fondivalitseja, investeerimisfond, investeerimisühing, kindlustusandja, makseasutus, e-raha asutus, muu finantsjärelevalve alla kuuluv isik või kõigi eelnimetatud isikuga ühte konsolideerimisgruppi kuuluv isik, teatab Finantsinspeksioon käesoleva paragrahvi lõikes 3 või 4 nimetatud ettekirjutuse tegemisest selle lepinguriigi pädevale järelevalveasutusele.

(6) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1, 3 ja 4 nimetatud Finantsinspeksiooni ettekirjutuste järgimine on kohustuslik ka registripidajale, tema aktsiaraamatu pidajale ja muule isikule, kes korraldab hääleõiguste teostamist.

§ 24. Osaluse ebaseadusliku omandamise tagajärjed

(1) Olulise osaluse omandamise või suurendamise tehingu tagajärjel ei omanda isik aktsiatega või muul moel kaasnevat hääleõigust ning osalusega esindatud hääli ei arvata üldkoosoleku või osanike koosoleku kvoorumisse, kui:

- 1) tehing on vastuolus Finantsinspeksiooni varem tehtud ettekirjutusega;
- 2) Finantsinspeksioon on teinud käesoleva seaduse § 22 lõike 3 alusel ettekirjutuse;
- 3) tehingust ei ole Finantsinspeksiooni käesoleva seaduse §-s 18 sätestatud korras teavitatud;
- 4) tehing on tehtud pärast käesoleva seaduse § 21 lõikes 1 või enne §-s 20 nimetatud tähtaja möödumist või enne, kui olulise osaluse omandamine oli käesoleva seaduse alusel lubatud.

(2) Tehingu tulemusel, mille puhul esineb mõni käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolu, ei teki isikul õigusi, mis muudaksid registripidaja tema kontrollitavaks äriühinguks.

(3) Kui niisuguse tehingu tulemusel, mille puhul esines mõni käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolu, omandatud või suurendatud olulist osalust esindavad hääled arvati üldkoosoleku kvoorumisse ja need mõjutasid üldkoosoleku otsuse vastuvõtmist, on üldkoosoleku otsus tühine. Kohus võib Finantsinspeksiooni, aktsionäri või äriühingu juhtorgani liikme avalduse alusel tuvastada üldkoosoleku otsuse tühisuse, kui avaldus on esitatud kuue kuu jooksul üldkoosoleku otsuse vastuvõtmisest arvates.

(4) Kui on teostatud tehingust, millega registripidaja pidi muutuma isiku kontrollitavaks äriühinguks ja mille puhul esineb mõni käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaolu, tulenevaid kontrolli võimaldavaid õigusi, võib kohus Finantsinspeksiooni, aktsionäri või äriühingu juhtorgani liikme avalduse alusel tunnistada selliste õiguste teostamise kehtetuks, kui avaldus on esitatud kolme kuu jooksul õiguste teostamisest arvates.

§ 25. Olulise osaluse muutumisest teavitamine

(1) Kui isik kavatseb võõrandada aktsiaid ulatuses, millega ta kaotab olulise osaluse registripidajas või vähendab oma osalust alla mõne käesoleva seaduse § 19 lõikes 1 nimetatud määra või loobub kontrollist registripidaja üle, teavitab ta sellest kavatsusest Finantsinspeksiooni viivitamata, näidates teates ära tema omatavate, võõrandatavate ja pärast tehingut talle jäävate aktsiate arvu.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohaldatakse ka juhul, kui isik kaotab mõne muu sündmuse tõttu või mõne tehingu tagajärjel kontrolli registripidaja üle või olulise osaluse registripidajas või tema osalus väheneb alla mõne käesoleva seaduse § 18 lõikes 1 nimetatud määra. Sellisel juhul teavitab isik pärast olulise osaluse või kontrolli kaotamisest või osaluse vähenemisest teadasaamist viivitamata Finantsinspeksiooni.

(3) Registripidaja on käesoleva seaduse § 19 lõigetes 1 ja 2 ning käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud tehingutest teadasaamise korral kohustatud sellest viivitamata teavitama Finantsinspeksiooni.

(4) Registripidaja esitab kahe nädala jooksul pärast üldkoosoleku toimumist, kuid mitte hiljem kui kuus kuud pärast majandusaasta lõppu Finantsinspeksioonile andmed isikute kohta, kellel majandusaasta lõpu seisuga oli registripidajas oluline osalus, näidates ära isikule kuuluva osaluse suuruse ja selle omamisega seotud asjaolud käesoleva seaduse §-de 17 ja 19 kohaselt.

3. jagu

Registripidaja juhtimine ja organisatsiooniline ülesehitus

§ 26. Registripidaja ettevõtlusvorm ja muu äritegevus

(1) Registripidaja võib tegutseda üksnes aktsiaseltsina.

(2) Registripidajal ei ole lubatud muu äritegevus.

§ 27. Asukoht ja peakontor

Eestis äriregistrisse kantud registripidaja registrijärgne asukoht, peakontor ning püsiva ja kestva majandustegevuse koht peavad olema Eestis.

§ 28. Juhatuse liikmete arv

Registripidaja juhatuses peab olema vähemalt kaks liiget.

§ 29. Nõuded juhtide valimise ja määramise kohta

(1) Registripidaja juhatuse või nõukogu liikmeks (edaspidi *juht*) võib valida või määrata isiku, kellel on registripidaja juhtimiseks vajalikud teadmised, oskused, kogemused, haridus ja laitmatu maine.

(2) Isiku maine ei ole laitmatu, kui Finantsinspeksioon on tuvastanud asjaolud, mis seavad kahtluse alla selle olemasolu või kinnitavad selle puudumist. Finantsinspeksioon arvestab isiku maine hindamisel muu hulgas seda, kas isik on olnud süüteoasjas süüdistatav või kahtlustatav või muul moel seotud süüteoasjaga või isik on toime pannud õigusvastase, pettusliku või usaldust kuritarvitava teo või olnud seotud sellise teoga või selle uurimis- või järelevalvemenetlusega.

(3) Isiku maine ei ole laitmatu muu hulgas, kui:

1) ta on süüdi mõistetud esimese astme kuriteo eest või teda on karistatud varavastase, majanduslase, ametialase, avaliku usalduse, isikuvastase süüteo või terrorikuriteo või selle toimepanemisele suunatud tegevuse rahastamise või toetamise eest või isikuandmete töötlemise nõuete rikkumisega seotud süüteo eest ja karistusandmed ei ole karistusregistri seaduse kohaselt karistusregistrist kustutatud;

2) ta tegeleb või on tegelenud liigkasuvõtmisega krediidiandjate ja -vahendajate seaduse § 39 lõike 4 mõistes;

3) tema suhtes on kohaldatud rahvusvahelist sanktsiooni;

4) ta ei ole varasemas suhtluses järelevalveasutustega tegutsenud läbipaistvalt, avatult ega koostöövalmilt või ta on esitanud järelevalveasutustele valeinformatsiooni või jätnud olulise informatsiooni esitamata;

5) tema suhtes on käimas maksejõuetusmenetlus või välja on kuulutatud tema pankrot, välja arvatud juhul, kui kohus on isiku vabastanud pankrotimenetluses täitmata jäänud kohustustest;

6) tema tegevus või tegevusetus on kaasa toonud krediidiandja, kredidivahendaja, krediidasutuse, investeerimisühingu või muu finantsjärelevalve alla kuuluva isiku pankroti või tegevusloa kehtetuks tunnistamise finantsjärelevalve asutuse algatusel;

7) tema suhtes on kohus karistusseadustiku § 49 alusel kohaldanud tegutsemiskeeldu või § 49¹ alusel ettevõtluskeeldu, samuti juhul, kui tema suhtes on kohaldatud seaduses või kohtulahendis ette nähtud ärikeeldu või teataval erialal või ametikohal töötamise keeldu või teda on karistatud sellise keelu rikkumise eest.

(4) Registripidaja juhiks valitaval isikul peab olema vajalikud mahus aega oma tööülesannete täitmiseks sellel ametikohal ning ta peab teadmiste, oskuste ja kogemuste poolest sobituma juhtorgani koosseisu.

(5) Registripidaja juhiks, samuti selle emaettevõtja või sellega samasse konsolideerimisgruppi kuuluva äriühingu nõukogu või juhatuse liikmeks on keelatud valida või määrata isikut, kelle varasem tegevus on kaasa toonud äriühingu pankroti või sundlikvideerimise või tegevusloa kehtetuks tunnistamise või kelle suhtes kehtib ettevõtluskeeld või kelle varasem tegevus äriühingu juhina on näidanud, et ta ei ole suuteline korraldama äriühingu juhtimist nii, et äriühingu aktsionäride, osanike, liikmete, võlausaldajate ja tarbijate huvid on küllaldaselt kaitstud, või kelle varasem tegevus on näidanud, et ta muul mõjuval põhjusel ei ole sobiv äriühingut juhtima.

§ 30. Juhtide ja töötajate kohustused ning ülesanded

(1) Registripidaja juht ja töötaja tegutsevad nende puhul eeldatava ettenägelikkuse ja hoolsusega ning nende töö- ja ametikohtadele esitatavate nõuete kohaselt.

(2) Registripidaja juht tagab, et registripidaja organisatsiooniline struktuur on läbipaistev ja selgelt määratud vastutusaladega ning kehtestatud on riskide tuvastamise, mõõtmise, juhtimise, pideva jälgimise ja nendest teavitamise protseduurid, mis on registripidaja tegevuse laadi, ulatust ning keerukuse astet arvestades piisavad ja proportsionaalsed.

(3) Registripidaja juhatus on kohustatud veenduma, et käesoleva seaduse alusel kehtestatud eeskirjad oleksid ajakohased, hindama nende tulemuslikkust ning rakendama asjakohaseid meetmeid puuduste kõrvaldamiseks.

(4) Registripidaja töötaja on kohustatud osutama teenuseid õiguspäraselt, asjatundlikult, täpselt ja hoolikalt.

(5) Töötaja käesoleva seaduse tähenduses on registripidaja heaks töölepingu või muu võlaõigusliku lepingu alusel tööd tegev füüsiline isik, kelle tööülesannete hulka kuuluvad registripidaja nimel teenuse osutamisega seotud tegevused.

(6) Registripidaja juht ja töötaja on kohustatud tähtajatult hoidma saladuses neile teatavaks saanud isikuandmeid, kui õigusaktidest ei tulene teisiti.

§ 31. Finantsinspeksiooni teavitamine juhtidest, siseaudiitorist ja audiitorettevõtjast

(1) Registripidaja juhiks valimiseks või määramiseks on vajalik isiku kirjalik nõusolek. Koos kirjaliku nõusolekuga esitab isik Finantsinspeksioonile vähemalt järgmised andmed ja dokumendid:

1) ees- ja perekonnanimi, nime muutmise korral varasem nimi ning selle muutmise kuupäev ja põhjus, isikukood või selle puudumise korral sünniaeg, kodakondsus, elukoht, kontaktandmed, haridustee kirjeldus, töö- ja ametikohtade täielik loetelu, andmed ametiaja ja -koha kohta ning juhatuse liikme puhul tema vastutusvaldkonna kirjeldus, samuti tema mainet ja usaldusväärsust ning käesoleva seaduse nõuetele vastavust kinnitavad dokumendid;

2) andmed äriühingute kohta, milles tema osalus on suurem kui 20 protsenti, kusjuures need andmed peavad sisaldama aktsiakapitali suurust ja tegevusalade loetelu;

3) andmed võimalike huvide konfliktide ja isiku ametiülesannete täitmisele pühendatava aja kohta;

4) kinnitus, et tal puuduvad käesolevas seaduses sätestatud asjaolud, mis välistavad õiguse olla registripidaja juht;

5) kinnitus, et isikut ei ole karistatud majanduslase, ametialase, varavastase või avaliku usalduse vastase süüteo eest ja karistusandmed on karistusregistri seaduse kohaselt karistusregistrist kustutatud, välisriigi kodaniku puhul tema päritoluriigi karistusregistri väljavõtte või pädeva kohtu- või haldusorgani väljastatud samaväärne dokument, mille väljastamisest ei ole möödunud rohkem kui kolm kuud.

(2) Registripidaja esitab audiitorettevõtja valimise või määramise korral Finantsinspeksioonile audiitorettevõtja nime ja audiitorettevõtja kinnituse, et tema suhtes puuduvad asjaolud, mis välistavad õiguse olla registripidaja audiitorettevõtja. Lisaks esitatakse vandeaudiitori nimi.

(3) Registripidaja esitab siseaudiitori valimise või määramise korral Finantsinspeksioonile siseaudiitori nime, isikukoodi ja siseaudiitori kinnituse, et tema suhtes puuduvad asjaolud, mis välistavad õiguse olla registripidaja siseaudiitor.

(4) Registripidaja on kohustatud juhi, siseaudiitori, audiitorettevõtja ja vandeaudiitori valimise või määramise kavatsusest, volituste pikendamisest, samuti nende tagasiastumisest või enne volituste tähtaja lõppemist tagasikutsumise algatamisest teavitama Finantsinspeksiooni vähemalt kümme päeva enne asjakohase otsuse tegemist või viivitamata pärast asjakohase avalduse saamist. Nimetatud tähtaega ei kohaldata, kui eelnev teavitamine ei ole mõjuval põhjusel võimalik.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmed esitatakse Finantsinspeksiooni juhatuse kinnitatud vormil.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmete ja dokumentide täpsustamiseks ja kontrollimiseks võib Finantsinspeksioon kirjalikult nõuda lisaandmeid ja -dokumente ning koguda isikuandmeid ja muud teavet karistusregistrist ja avalikest allikatest.

§ 32. Registripidaja juhi tagasikutsumine ja valimata ja määramata jätmine

(1) Finantsinspeksioonil on õigus ettekirjutusega nõuda registripidaja juhi tagasikutsumist või valimata või määramata jätmist järgmistel juhtudel:

- 1) isik ei vasta käesolevas seaduses juhtidele kehtestatud nõuetele;
- 2) isik on enda valimiseks või määramiseks esitanud eksitavaid või tegelikkusele mittevastavaid andmeid või võltsitud dokumente;
- 3) isiku tegevus registripidaja juhina on näidanud, et ta ei ole suuteline registripidajat usaldusväärselt ja kindlalt juhtima.

(2) Kui registripidaja ei ole täielikult või tähtjaks täitnud käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ettekirjutust, on Finantsinspeksioonil õigus nõuda juhi tagasikutsumist kohtu kaudu.

§ 33. Andmekaitse spetsialisti määramine

Registripidaja on kohustatud määrama andmekaitse spetsialisti.

§ 34. Sise-eeskirjad

(1) Registripidaja juhatuse kehtestab oma otsusega registripidaja ning tema juhtide ja töötajate tegevust korraldavad protseduurireeglid (edaspidi *sise-eeskirjad*), mille kohaselt tagatakse registripidaja tegevust reguleerivate õigusaktide ja registripidaja juhtide otsuste täitmine, samuti teenuste õigus- ja korrapärane osutamine.

(2) Sise-eeskirjades määratakse juhtide ja töötajate teadmiste, oskuste ja kogemuste tase, mis on vajalik registripidaja organisatsioonis nendel ameti- või töökohtadel ülesannete täitmiseks. Teadmiste ja pädevuse taseme määramisel arvestatakse ameti- või töökohaga seotud ülesannete täitmiseks vajalikku kvalifikatsiooni ja töö- või ametialast kogemust.

(3) Sise-eeskirjades kehtestatakse asjakohane kord ja menetlused, et tagada tõhus ja usaldusväärne juhtimine, sealhulgas ülesannete lahusus, talitluspidevus ja huvide konfliktide vältimine. Juhatuse teeb järelevalvet korra ja menetluste rakendamise üle, tehes seda krediitiduru usaldusväärsust toetaval viisil.

(4) Sise-eeskirjadega määratakse muu hulgas kindlaks:

- 1) asutusesisese teabe ja dokumentide liikumise kord, sealhulgas teabe esitamise ja edastamise nõuded;
- 3) töötajate töö- või ametiülesanded, alluvussuhted, aruandlusahelad, aruannete esitamise protseduur ja õiguste delegeerimine, sätestades funktsioonide lahususe registripidaja nimel kohustuste võtmisel, teenuste kajastamisel raamatupidamises ja aruannetes ning riskide hindamisel;
- 4) juhi sobivushindamise kord;
- 5) huvide konfliktide maandamise ja vältimise kirjeldus ja tegevuskava ning maandamise meetmed;
- 6) registripidamise ja andmete käitlemise kord;
- 7) protseduurireeglid, millega määratakse kasutatavate infotehnoloogiasüsteemide turvalisus ning nende regulaarne kontrollimine;
- 8) sisekontrollisüsteemi toimimise kord ja riskijuhtimise reeglid ning nende rakendamise kord;
- 9) protseduurireeglid registripidaja tegevust reguleerivates õigusaktides kehtestatud kohustuste rikkumise või võimaliku rikkumise kohta teavituste vastuvõtmiseks, töötlemiseks ja edastamiseks ning tagajärgedega tegelemiseks;
- 10) raamatupidamise sise-eeskirjad;
- 11) filiaali olemasolu korral tegevuse nõuetele vastavuse kontrollimise kord;
- 12) järelevalvelisel eesmärgil esitatavate aruannete koostamise ja esitamise kord, sealhulgas aruannete koosseis ja koostamise regulaarsus, vastavate ülesannete eest vastutavad töötajad, kasutatavad infosüsteemid ja sisekontrolli protseduurid esitatud teabe korrektsuse kontrollimiseks.

§ 35. Sisekontrollisüsteem

(1) Registripidajas peab olema loodud ja rakendatud piisav sisekontrollisüsteem, mille eesmärk on tagada registripidaja tegevuse vastavus käesolevale seadusele, kehtivatele sise-eeskirjadele ja vastuvõetud otsustele registripidaja kõigil juhtimis- ja tegevustasanditel.

(2) Sisekontrolli teostamiseks kehtestatakse registripidajas sise-eeskirjadega tegevuspõhimõtted ja reeglid käesolevast seadusest tulenevate kohustuste täitmata jätmise õigusriskide ning nendega seotud muude riskide tuvastamiseks, maandamiseks või vältimiseks klientidele teenuste osutamisel. Nimetatud tegevuspõhimõtted ja reeglid peavad Finantsinspektsioonil võimaldama efektiivselt täita järelevalveülesandeid.

(3) Registripidaja nõukogu määrab siseaudiitori või selle funktsiooni täitmiseks isiku, kellel on vajalikud teadmised, oskused, kogemused, haridus, kutsesobivus ja laitmatu ärialane maine. Siseaudiitorile kohaldatakse audiitortegevuse seaduses atesteeritud siseaudiitori kohta sätestatud nõudeid ja tegevuse õiguslikke aluseid. Siseaudiitor ei või täita ülesandeid, mis põhjustavad või võivad põhjustada huvide konflikti.

(4) Siseaudiitor peab tagama, et:

- 1) regulaarselt kontrollitakse registripidaja, selle juhtide ja töötajate tegevuse vastavust käesolevale seadusele ja selle alusel antud õigusaktidele, järelevalveasutuse ettekirjutustele, juhtorganite otsustele, sise-eeskirjadele, registripidaja sõlmitud lepingutele ja heale tavale ning hinnatakse registripidaja kehtestatud sise-eeskirjade ja otsuste vastavust õigusaktidele ning registripidaja kohustuste täitmisel esinevate puuduste kõrvaldamiseks võetud meetmete sobivust ja tulemuslikkust;
- 2) registripidaja juhatusele ja nõukogule esitatakse regulaarselt käesoleva lõike punktis 1 nimetatud kohustuste täitmise kohta aruandeid.

(5) Registripidaja tagab siseaudiitorile kõik tema ülesannete täitmiseks vajalikud töötingimused ja õigused, sealhulgas õiguse saada selgitusi ja teavet registripidaja juhtidelt ja töötajatelt ning võimaluse jälgida avastatud puuduste kõrvaldamist ja tehtud ettepanekute täitmist.

(6) Siseaudiitor on kohustatud talle registripidaja kohta teatavaks saanud teabe, mis osutab või võib osutada olulisele õigusrikkumisele või krediidiandja või tarbija huvide kahjustamisele, viivitamata kirjalikult edastama lisaks registripidaja juhtidele ka nõukogule ja Finantsinspeksioonile.

4. jagu **Nõuded registripidaja kapitalile**

§ 36. Registripidaja aktsiakapital

(1) Registripidaja aktsiakapital peab olema vähemalt 125 000 eurot.

(2) Registripidaja aktsiakapital peab olema täielikult sisse makstud.

5. jagu **Raamatupidamine ja aruandlus**

§ 37. Raamatupidamise korraldamine

(1) Raamatupidamisarvestust ja aruandlust korraldatakse käesolevas seaduses, raamatupidamise seaduses, registripidaja põhikirjas ja raamatupidamise sise-eeskirjas ning muudes raamatupidamisarvestust reguleerivates õigusaktides sätestatu kohaselt.

(2) Raamatupidamine peab tagama tõese teabe saamise registripidaja finantsseisundi ja majandustegevuse kohta.

§ 38. Aruanded ja nende esitamine Finantsinspeksioonile

(1) Registripidaja esitab Finantsinspeksioonile üldkoosoleku kinnitatud majandusaasta aruande koos vandeaudiitori aruandega kahe nädala jooksul pärast aktsionäride üldkoosoleku toimumist, kuid mitte hiljem kui kuus kuud pärast majandusaasta lõppu. Kui registripidaja on nimetatud aruanded avalikustanud oma veebilehel või esitanud need äriregistrile kuue kuu jooksul pärast majandusaasta lõppu, ei pea ta neid Finantsinspeksioonile esitama.

(2) Registripidaja esitab Finantsinspeksioonile käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatata aruanded käesolevas seaduses ja selle alusel antud õigusaktides sätestatud korras.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud aruannete periood on kvartal ja aruanded tuleb esitada Finantsinspeksioonile ühe kuu jooksul pärast aruandeperioodi lõppu, kui käesolevas seaduses ja selle alusel antud õigusaktides ei ole ette nähtud teisiti. Kui aruande esitamise viimane kuupäev on puhkepäev, esitatakse regulaarne aruanne hiljemalt puhkepäevale järgneval esimesel tööpäeval.

(4) Finantsinspeksioonil on lisaks käesolevas paragrahvis sätestatule õigus nõuda aruandeid, kui need on vajalikud järelevalve tegemiseks käesolevas seaduses sätestatud ulatuses.

(5) Finantsinspeksioonile esitatavad registripidaja aruannete vormid, koostamise metoodika ja esitamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 39. Finantsinspeksioonile esitatud aruande kontroll, puuduste kõrvaldamine ja algandmete säilitamine

(1) Finantsinspeksioon kontrollib käesoleva seaduse § 38 lõikes 2 nimetatud järelevalvelise aruande vastavust nõuetele esimesel võimalusel pärast aruande laekumist.

(2) Kui Finantsinspeksioon tuvastab järelevalvelises aruandes puudusi, teavitab ta sellest aruande esitajat.

(3) Järelevalvelise aruande esitaja on kohustatud käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud juhul puudused kõrvaldama ja esitama Finantsinspeksioonile korrigeeritud aruande ilma põhjendamatu viivitusega. Korrigeeritud aruanne esitatakse Finantsinspeksioonile ka juhul, kui aruande esitaja ise tuvastab varem esitatud andmetes vea või kui auditeeritud andmed erinevad varem esitatud auditeerimata andmetest.

(4) Järelevalvelise aruande koostamisel kasutatud algandmete allikaks olevaid dokumente on aruande esitaja kohustatud säilitama viis aastat. Nimetatud tähtaeg ei piira registripidaja õigust säilitada andmeid ja dokumente pikema aja jooksul, kui nende töötlemiseks on registripidajal muu õiguslik alus.

§ 40. Audiitorkontroll

(1) Registripidaja raamatupidamise aastaaruanne peab olema auditeeritud.

(2) Registripidaja audiitorettevõtjaks võib nimetada audiitortegevuse seaduse § 7 lõikes 2 nimetatud isiku, kellel on piisavad teadmised ja kogemused.

(3) Registripidaja asukohajärgne kohus määrab Finantsinspeksiooni avalduse alusel audiitorettevõtja, kui:

- 1) üldkoosolek ei ole audiitorettevõtjat nimetanud;
- 2) üldkoosoleku nimetatud audiitorettevõtja loobub audiitorkontrolli tegemisest;
- 3) audiitorettevõtja on kaotanud Finantsinspeksiooni arvamuse kohaselt usalduse.

(4) Finantsinspeksiooni määratud audiitorettevõtja volitused kestavad, kuni üldkoosolek või osanike koosolek nimetab uue audiitorettevõtja.

§ 41. Audiitorettevõtja informeerimiskohustus

(1) Audiitorettevõtja on kohustatud viivitamata teavitama kirjalikult Finantsinspeksiooni registripidaja auditeerimise käigus talle teatavaks saanud asjaoludest, mille tagajärjeks on või võib olla:

- 1) registripidaja tegevust reguleerivate õigusaktide nõuete oluline rikkumine;
- 2) registripidaja edasise tegevuse katkemise oht;
- 3) muudetud vandeaudiitori aruanne raamatupidamise aastaaruande kohta;
- 4) olukord, mille tõttu registripidaja ei ole võimeline täitma oma kohustusi või oht sellise olukorra tekkeks;
- 5) registripidaja juhi või töötaja tegudest tulenev oluline varaline kahju registripidajale, käesoleva seaduse § 10 lõike 1 punktis 1 nimetatud isikule või tarbijale.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt Finantsinspeksioonile andmete edastamisega ei rikuta audiitortegevuse seadusega ette nähtud kutsesaladuse hoidmise kohustust või lepinguga audiitorettevõtjale pandud konfidentsiaalsusnõuet.

6. jagu

Ümberkujundamine, ühinemine, jagunemine ja pankrot

§ 42. Ümberkujundamine, ühinemine ja jagunemine

Registripidaja ümberkujundamine, ühinemine ega jagunemine ei ole lubatud.

§ 43. Pankrot

(1) Registripidaja suhtes võivad pankrotiavalduse esitada:

- 1) Finantsinspeksioon;
- 2) Rahandusministeerium;
- 3) likvideerijad;
- 4) võlausaldajad;
- 5) registripidaja ise.

(2) Tegutsev registripidaja teavitab viivitamata Finantsinspeksiooni pankrotiavalduse esitamisest käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 2–4 nimetatud isikuid ja asutusi.

4. peatükk

Järelevalve

§ 44. Järelevalve tegija

(1) Järelevalvet käesolevas seaduses registripidajale kehtestatud nõuete täitmise üle teeb Finantsinspeksioon.

(2) Järelevalve tegemiseks Finantsinspeksioon:

- 1) kontrollib osaluste omandamise, suurendamise ja vähendamise ning kontrolli saavutamise seonduvat;
- 2) annab käesolevas seaduses sätestatud juhtudel loa või nõusoleku;
- 3) jälgib aruandeid ja muid dokumente, kontrollides ka kohapeal registripidaja tegevuse vastavust seadustele;
- 4) teeb vajaduse korral täitmiseks kohustuslikke ettekirjutusi ja annab korraldusi;
- 5) täidab muid käesolevast seadusest ja selle alusel antud õigusaktidest tulenevaid ülesandeid.

(3) Finantsinspeksioon võib käesolevas seaduses sätestatud järelevalve tegemiseks rakendada seaduses sätestatud meetmeid, sealhulgas anda haldusakte, teha toiminguid ning rakendada korrakaitseaduse §-s 31 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid.

(4) Finantsinspeksioon võib avalikustada väärteoasjas tehtud lahendi, haldusakti või -lepingu oma veebilehel Finantsinspeksiooni seaduse § 54 lõike 5 alusel.

(5) Finantsinspeksioon säilitab järelevalvemenetluses töödeldud isikuandmeid kaks aastat järelevalvemenetluse lõppemisest arvates.

§ 45. Menetlusosalise õigused ja kohustused järelevalvemenetluses

(1) Finantsinspeksioon selgitab vajaduse korral menetlusosalisele tema õigusi ja kohustusi järelevalvemenetluses.

(2) Menetlusosalisel on õigus tutvuda Finantsinspeksiooni poolt tema kohta kogutud andmetega ning teha neist koopiaid ja väljavõtteid. Finantsinspeksioonil on õigus menetlusosalisele andmete esitamisest keelduda, esitada need hiljem või piirata nende esitamist, kui see kahjustab või võib kahjustada kolmanda isiku õigustatud huve või andmetega tutvumine takistab järelevalve eesmärkide saavutamist või ohustab tõe väljaselgitamist kriminaalmenetluses. Andmeid ei avaldata seni, kuni see on eesmärkide täitmiseks vajalik.

(3) Menetlusosalisel on õigus esitada järelevalvemenetluses tunnistajale Finantsinspeksiooni kaudu küsimusi. Finantsinspeksioonil on õigus põhjendatult keelduda küsimuste edastamisest tunnistajale, kui need ei puutu asjasse või kui see on vajalik tunnistaja õiguste või huvide rikkumise vältimiseks.

§ 46. Finantsinspeksiooni õigused teabe saamisel

(1) Finantsinspeksioonil on järelevalve tegemiseks õigus nõuda aruandeid, tasuta teavet, dokumente ning suulisi või kirjalikke selgitusi järelevalve tegemisel tähtsust omavate asjaolude kohta järgmistelt isikutelt:

- 1) registripidaja juht või töötaja;
- 2) registripidajaga samasse kontserni kuuluva äriühingu juht või töötaja;
- 3) registripidaja aktsionär;
- 4) registripidaja likvideerija või pankrotihaldur;
- 5) muu kolmas isik.

(2) Järelevalve tegemiseks on Finantsinspeksioonil õigus:

- 1) nõuda registripidajalt kõiki andmeid, mis on vajalikud, et kontrollida käesolevas seaduses sätestatud nõuete täitmist ning hinnata juhtorgani liikmete, aktsionäride ja töötajate sobivust;
- 2) teha registripidajaga samasse kontserni kuuluvate äriühingute kohapealset kontrolli Finantsinspeksioonile edastatud info kontrollimiseks või kahtluse korral, et rikutakse õigusnorme, ning nõuda järelevalve tegemiseks vajalike andmete ja dokumentide esitamist;
- 3) saada infot registripidaja audiitorettevõtjalt ja teha temaga koostööd;
- 4) saada informatsiooni ja teha koostööd registripidaja siseaudiitoriga.

(3) Vajaduse korral võib Finantsinspeksioon kohustada käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikut ilmuma kindlal ajal selgituste andmiseks Finantsinspeksiooni ametiruumidesse.

(4) Järelevalve tegemiseks on Finantsinspeksioonil õigus saada registripidajaga seotud teavet kolmandalt isikult ilma teabe saamisest registripidajat teavitamata. Kolmas isik ei tohi registripidajat teabe edastamisest teavitada.

(5) Kui see ei kahjusta järelevalve tegemist, selgitab Finantsinspeksioon käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikutele teabe nõudmise eesmärgi.

§ 47. Kohapealne kontroll

(1) Finantsinspeksioonil on järelevalve tegemiseks õigus teha registripidaja asu- või tegevuskohas kohapealset kontrolli, kui:

- 1) on vaja kontrollida esitatud andmete vastavust tegelikkusele;

- 2) Finantsinspeksioonil on kahtlus, et on rikutud käesolevas seaduses või selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõudeid;
- 3) see on vajalik muude järelevalveülesannete täitmiseks.

(2) Finantsinspeksioon annab kohapealse kontrolli tegemiseks korralduse, kuhu märgitakse kontrolli eesmärk ja ulatus, perioodi pikkus ning kontrollimise aeg. Korraldus toimetatakse registripidajale kätte hiljemalt kolm tööpäeva enne kohapealse kontrolli algust, välja arvatud juhul, kui korraldusest etteatamine ohustaks kontrolli eesmärgi saavutamist. Kohapealset kontrolli teeb Finantsinspeksiooni volitatud töötaja (edaspidi *kontrollija*), kui käesolevas seaduses ei ole ette nähtud teisiti.

(3) Kohapealse kontrolli käigus on kontrollijal õigus:

- 1) siseneda kõikidesse ruumidesse, järgides võimaluse korral registripidaja suhtes kehtivaid turvaeeskirju;
- 2) nõuda tööks vajalike tingimuste tagamist ja kasutada eraldi ruumi;
- 3) uurida järelevalve tegemiseks vajalikke dokumente ja andmekandjaid ning teha nendest väljavõtteid, ära kirju ja koopiaid;
- 4) jälgida tööprotsesse;
- 5) nõuda suulisi ja kirjalikke selgitusi registripidaja juhtidelt ja töötajatelt.

(4) Registripidaja on kohustatud määrama pädeva esindaja, kelle juuresolekul kontrolli tehakse ja kes annab kontrollijale tema ülesannete täitmiseks vajalikku teavet ja esitab dokumente, kaasa arvatud vandeaudiitori aruanded ja vandeaudiitori eriotstarbelised raportid registripidaja aruannete kohta, ning annab nende kohta vajalikke selgitusi.

(5) Kontrollija on kohustatud koostama kontrollimise tulemuste kohta kolme kuu jooksul pärast kohapealse kontrolli lõppemist akti kavandi, mille Finantsinspeksioon teeb registripidajale teatavaks.

(6) Registripidajal on õigus ühe kuu jooksul akti kavandi kättetoimetamisest arvates esitada kirjalikke selgitusi.

(7) Pärast registripidajalt kirjalike selgituste saamist või selgituste esitamise tähtaja möödumist, kuid hiljemalt viis kuud pärast kohapealse kontrolli lõppemist kinnitab Finantsinspeksioon oma põhjendatud otsusega lõppakti, mis toimetatakse registripidajale kätte.

(8) Finantsinspeksioon võib pikendada käesoleva paragrahvi lõikes 7 sätestatud tähtaega kuni kahe kuu võrra, kui registripidaja esitatud selgitusi või muud olulist asjaolu on vaja täiendavalt hinnata. Kui lõppaktis tehakse nimetatud perioodil olulisi muudatusi, saadab Finantsinspeksioon lõppakti registripidajale uuesti kirjalike selgituste saamiseks.

(9) Finantsinspeksioon võib lõppaktiga anda registripidajale tuvastatud puuduste kõrvaldamiseks tähtaja või määrata registripidajale muid kohustusi ja seada piiranguid ning rakendada nende täitmata jätmise või ebakohase täitmise korral sunniraha.

(10) Finantsinspeksioonil on õigus kohapealse kontrolli lõppakt või selle osa avalikustada, kui see on vajalik, lähtudes finantssektori usaldusväärsusest ja läbipaistvusest.

§ 48. Eksperdi kaasamine

(1) Finantsinspeksioon võib järelevalvemenetluses eriteadmisi nõudvate tähtsust omavate asjaolude selgitamiseks menetlusse kaasata eksperdi.

(2) Kui ekspert teeb kindlaks järelevalvemenetluses tähtsust omavad asjaolud, mille selgitamist ei olnud Finantsinspeksioon talle otseselt ülesandeks teinud, esitab ta oma arvamuse või hinnangu ka nende asjaolude kohta.

(3) Ekspert on kohustatud hoidma tähtajatult saladuses avalikustamisele mittekuuluvat teavet, mis sai talle teatavaks käesolevas paragrahvis nimetatud ülesannete täitmisel.

(4) Ekspertiisi kulud katab Finantsinspeksioon.

§ 49. Ettekirjutus

Finantsinspeksioonil on õigus teha ettekirjutus, kui:

- 1) järelevalve tulemusel on avastatud käesoleva seaduse või selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete rikkumine;
- 2) on vaja ära hoida käesoleva paragrahvi punktis 1 nimetatud õigusrikkumine;
- 3) registripidaja võetud riskid on olulisel määral suurenenud või esineb muid tema tegevust või finantssektori kui terviku huve või usaldusväärstust ohustavaid või ohustada võivaid asjaolusid;
- 4) see on vajalik registripidaja klientide huvide kaitseks või finantssektori läbipaistvuse tagamiseks.

§ 50. Finantsinspeksiooni õigused ettekirjutuse tegemisel

(1) Finantsinspeksioonil on õigus ettekirjutusega:

- 1) keelata registripidaja tehingute või toimingute tegemine või piirata nende mahtu;
- 2) keelata või piirata registripidaja vara, sealhulgas kontode kasutamine või käsutamine;
- 3) keelata osaliselt või täielikult registripidaja kasumist väljamaksete tegemine;
- 4) nõuda registripidaja sise-eeskirjade ja sisekontrollisüsteemi muutmist või ajakohastamist;
- 5) nõuda registripidaja juhi tagasikutsumist, valimata või määramata jätmist või tema volituste ajutist peatamist;
- 6) teha registripidaja üldkoosolekule ettepanek registripidaja audiitorettevõtja vahetamiseks;
- 7) nõuda registripidaja töötaja töölt kõrvaldamist;
- 8) käesoleva seaduse või selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete olulise rikkumise korral nõuda registripidaja majandustegevuse peatamist;
- 9) nõuda, et registripidaja muudaks või ajakohastaks oma tegevuspõhimõtteid ja kaebuste lahendamise korda;
- 10) esitada muid nõudmisi registripidaja tegevust reguleerivate õigusaktide täitmiseks.

(2) Finantsinspeksioon võib ettekirjutuse täitmata jätmise korral rakendada muid käesolevas seaduses ette nähtud meetmeid, sealhulgas:

- 1) nõuda registripidaja juhi tagasikutsumist kohtu poolt;
- 2) rakendada sunniraha.

§ 51. Juhtorgani kokkukutsumine ja juhtorgani otsuse kehtetuks tunnistamine Finantsinspeksiooni taotlusel

(1) Registripidaja juhatus teavitab üldkoosoleku ja nõukogu koosoleku toimumisest Finantsinspeksiooni vähemalt kaks nädalat ette. Erakorralise üldkoosoleku toimumisest teavitatakse võimaluse korral vähemalt üks nädal ette.

(2) Finantsinspeksioonil on õigus teha ettekirjutus:

- 1) registripidaja juhatuse, nõukogu või üldkoosoleku kokkukutsumiseks;

2) Finantsinspektsiooni arvamuse kohaselt vajaliku küsimuse võtmiseks juhatuse, nõukogu või üldkoosoleku päevakorda.

(3) Finantsinspektsioonil on õigus saata koosolekule oma esindaja, kellel on õigus esitada seisukohti ja teha ettepanekuid ning nõuda nende kandmist koosoleku protokollis.

(4) Registripidaja asukohajärgne kohus võib Finantsinspektsiooni avalduse alusel tunnistada kehtetuks käesoleva seaduse või äriseadustikuga või nende alusel antud õigusaktiga või põhikirjaga vastuolus oleva üldkoosoleku, nõukogu või juhatuse otsuse, kui avaldus on esitatud kolme kuu jooksul otsuse vastuvõtmisest arvates.

§ 52. Sunniraha

(1) Finantsinspektsioon võib käesoleva seaduse alusel tehtud Finantsinspektsiooni ettekirjutuse või muu haldusakti täitmata jätmise või ebakohase täitmise korral rakendada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras.

(2) Kui haldusakt jäetakse täitmata või see on täidetud ebakohaselt, on sunniraha ülemmäär füüsilise isiku puhul esimesel korral kuni 5000 eurot ja järgmistel kordadel kuni 10 000 eurot ühe ja sama kohustuse täitmisele sundimiseks, kokku kuni 1 000 000 eurot.

(3) Kui haldusakt jäetakse täitmata või see on täidetud ebakohaselt, on sunniraha ülemmäär juriidilise isiku puhul esimesel korral kuni 10 000 eurot ja järgmistel kordadel kuni 100 000 eurot ühe ja sama kohustuse täitmisele sundimiseks, kokku kuni 3 000 000 eurot või kuni kümme protsenti aastasest netokäibest.

5. peatükk Vastutus

§ 53. Registripidaja sise-eeskirjade nõuete rikkumine

(1) Registripidaja poolt talle käesoleva seaduse §-s 34 sise-eeskirjade kohta sätestatud nõuete rikkumise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 100 000 eurot.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 1 000 000 eurot või kuni 10 protsenti aastasest netokäibest.

§ 54. Registripidaja sisekontrolli nõuete rikkumine

(1) Registripidaja poolt käesoleva seaduse §-s 35 sätestatud sisekontrolli nõuete rikkumise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 100 000 eurot.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 1 000 000 eurot või kuni 10 protsenti aastasest netokäibest.

§ 55. Teabe esitamata jätmine

(1) Käesolevas seaduses sätestatud aruande, dokumendi, selgituse või muu teabe või andmete Finantsinspektsioonile esitamata jätmise või mitteõigeaegse esitamise või ebaõige, puuduliku

või eksitava teabe esitamise või avalikustamise eest või andmete esitamise eest kujul, mis ei võimalda järelevalve tegemist, –
karistatakse rahatrahviga kuni 200 000 eurot.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 2 000 000 eurot või kuni 10 protsenti aastasest netokäibest.

§ 56. Registripidajas olulise osaluse omandamise korra rikkumine

(1) Käesoleva seaduse kohaselt Finantsinspektsioonile ette teatamata või käesoleva seaduse §-s 23 nimetatud ettekirjutuse vastaselt registripidajas osaluse omandamise, selle võõrandamise või registripidaja omandaja kontrollitavaks äriühinguks muutmise eest, samuti Finantsinspektsiooni ettekirjutuse vastaselt registripidajas hääleõiguse või muude äriühingu üle kontrolli võimaldavate õiguste teostamise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 100 000 eurot.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 1 000 000 eurot või kuni 10 protsenti aastasest netokäibest.

§ 57. Menetlus

Käesolevas peatükis nimetatud väärtegade kohtuväline menetleja on Finantsinspektsioon.

6. peatükk Rakendussätted

1. jagu Üleminekusäte

§ 58. Krediiditeabe edastamine registripidajale

(1) Enne käesoleva seaduse jõustumist sõlmitud ja kehtiva tarbijakrediidilepinguga seotud krediiditeabe edastab krediiditeabe andja registripidajale kaheksa kuu jooksul arvates käesoleva seaduse jõustumisest käesoleva seaduse § 66 lõike 1 kohaselt.

(2) Tarbijal tekib õigus teha avaldus enda kandmiseks käesoleva seaduse §-s 9 sätestatud tarbijakrediidilepingu sõlmimise piirangutega tarbijate nimekirja 2028.a 1. juunist.

(3) Krediiditeaberegistrile juurdepääs käesoleva seaduse §-i 10 kohaselt võimaldatakse alates 2028.a 1. juunist.

2. jagu Teiste seaduste muutmine

§ 59. Finantsinspektsiooni seaduse muutmine

Finantsinspektsiooni seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 2 lõikes 1 asendatakse tekstiosa „ning krediidiinkassode ja -ostjate seaduses“ tekstiosaga „, krediidiinkassode ja -ostjate seaduses ning krediiditeabe jagamise seaduses“;

2) paragrahvi 38 lõike 2 esimeses lauses asendatakse tekstiosa „ja krediidiinkasso“ tekstiosaga

„, krediidiinkasso ja krediiditeaberegistri pidaja“;

3) paragrahvi 38 lõiget 3 täiendatakse pärast tekstiosa „või krediidiinkasso tegevusalal,“ tekstiosaga „krediiditeaberegistri pidaja,“;

4) paragrahvi 39 lõiget 1 täiendatakse punktiga 4¹ järgmises sõnastuses:
„4¹) krediiditeaberegistri pidamiseks õigusakti kohaselt nõutavast suurimast minimaalsest aktsiakapitali summast;“;

5) paragrahvi 39 lõiget 2 täiendatakse punktiga 1⁴ järgmises sõnastuses:
„1⁴) krediiditeaberegistri korral 0,1–0,7 protsendiga ärituludest;“;

6) paragrahvi 41 täiendatakse lõikega 5⁹ järgmises sõnastuses:
„(5⁹) Krediiditeaberegistri pidaja järelevalvetasu mahuosa ettemakse arvutamisel võetakse aluseks tema eelmise aasta kasumiaruandes kajastatud äritulu.“;

7) paragrahvi 42 täiendatakse lõikega 5⁹ järgmises sõnastuses:
„(5⁹) Krediiditeaberegistri järelevalvetasu mahuosa lõppmakse arvutamisel võetakse aluseks tema eelmise aasta kasumiaruandes kajastatud äritulu.“;

8) paragrahvi 64 täiendatakse lõikega 10 järgmises sõnastuses:
„(10) Krediiditeaberegistri pidaja kohustust tasuda järelevalvetasu mahuosa määra alusel ettemakset ja lõppmakset kohaldatakse alates 2029. eelarveaastast.“.

§ 60. Hoiu-laenuühistu seaduse muutmine

Hoiu-laenuühistu seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 28 täiendatakse lõikega 10 järgmises sõnastuses:
„(10) Hoiu-laenuühistu on kohustatud edastama andmed oma füüsilistest isikutest liikmetega sõlmitud tarbijakrediidilepingu kohta krediiditeabe jagamise seaduses sätestatud tingimustel ja korras krediiditeaberegistri pidajale.“;

2) paragrahvi 28 täiendatakse lõigetega 11 ja 12 järgmises sõnastuses:
„(11) Hoiu-laenuühistu ei tohi sõlmida ega muuta tarbijakrediidilepingut või tagatise andmise kokkulepet krediiditeabe jagamise seaduse §-s 9 nimetatud tarbijakrediidilepingu sõlmimise piirangutega tarbijate nimekirja kantud tarbijaga, välja arvatud nõudest osaliselt loobumiseks või erinevatest tarbijakrediidilepingutest tulenevate nõuete summeerimiseks või intressimäära vähendamiseks, kui see ei muuda krediidisaaaja olukorda halvemaks ning võlaõigusseaduse §-s 416¹ sätestatud tarbijakrediidilepingu kohtuvälisel ümberkujundamisel.

(12) Käesoleva paragrahvi lõikes 11 sätestatust kõrvalekalduv tarbijakrediidileping on tühine. Tarbija tagastab tühise tarbijakrediidilepingu järgi saadu selleks tähtpäevaks, milleks ta pidi krediidi tervikuna tagasi maksma tühise tarbijakrediidilepingu järgi. Sellisel juhul tuleb krediidi kasutamise aja eest maksta intressi võlaõigusseaduse § 94 lõikes 1 sätestatud suuruses.“.

§ 61. Krediidiandjate ja -vahendajate seaduse muutmine

Krediidiandjate ja -vahendajate seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 12 lõiget 1 täiendatakse punktiga 18 järgmises sõnastuses:
„18) dokument, mis kinnitab valmisolekut andmeedastuseks krediiditeaberegistri pidajaga krediiditeabe jagamise seaduses sätestatud tingimustel ja korras.“;

2) paragrahvi 47 täiendatakse lõikega 4¹ järgmises sõnastuses:

„(4¹) Krediidiandja või -vahendaja on tarbija krediitdivõimelisuse hindamisel kohustatud arvestama võlaõigusseaduse § 403⁴ lõikes 3¹ sätestatud nõuetega.“;

3) paragrahvi 47 täiendatakse lõikega 4² järgmises sõnastuses

„(4²) Krediidiandja või -agent on kohustatud edastama krediiditeavet krediiditeabe jagamise seaduse alusel asutatud krediiditeaberegistri pidajale krediiditeabe jagamise seaduses sätestatud tingimustel ja korras.“;

4) paragrahvi 47 lõike 5 esimeses lauses asendatakse sõnad „kolme aasta jooksul tarbijaga lepingu lõppemisest arvates“ sõnadega „kolme aasta jooksul tarbijaga õigussuhte või lepingu lõppemisest arvates“;

5) paragrahvi 48 lõiget 5 täiendatakse punktiga 10 järgmises sõnastuses:

„10) tarbija kohta krediiditeabe jagamise seaduse alusel asutatud krediiditeaberegistrist saadud andmed.“;

6) seaduse 6. peatükki täiendatakse §-ga 50² järgmises sõnastuses:

„§ 50². Tarbijakrediidilepingu ja tagatislepingu sõlmimise keeld

(1) Krediidiandja ei tohi sõlmida ega muuta tarbijakrediidilepingut või tagatise andmise kokkulepet krediiditeabe jagamise seaduse §-s 9 nimetatud tarbijakrediidilepingu sõlmimise piirangutega tarbijate nimekirja kantud tarbijaga, välja arvatud nõudest osalise loobumise korral või erinevatest tarbijakrediidilepingutest tulenevate nõuete summeerimiseks või intressimäära vähendamiseks, kui see ei muuda krediidisaja olukorda halvemaks ning võlaõigusseaduse §-s 416¹ sätestatud juhul tarbijakrediidilepingu kohtuvälisel ümberkujundamisel.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatust kõrvalekalduv tarbijakrediidileping on tühine. Tarbija tagastab tühise tarbijakrediidilepingu järgi saadu selleks tähtpäevaks, milleks ta pidi krediidi tervikuna tagasi maksma tühise tarbijakrediidilepingu järgi. Sellisel juhul tuleb krediidi kasutamise aja eest maksta intressi võlaõigusseaduse § 94 lõikes 1 sätestatud suuruses.

7) seadust täiendatakse §-dega 100¹ ja 100² järgmises sõnastuses:

„§ 100¹. Andmete edastamise kohustuse rikkumine

(1) Käesoleva seaduse § 47 lõikes 4² sätestatud nõude rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 100 000 eurot.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 1 000 000 eurot.

§ 100². Tarbijakrediidilepingu sõlmimise keelu rikkumine

(1) Käesoleva seaduse §-s 50² sätestatud nõude rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 100 000 eurot.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 1 000 000 eurot.“;

8) paragrahvi 105 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Krediidiandja või -vahendaja peab viima oma tegevuse ja dokumendid käesoleva seaduse § 12 lõike 1 punktis 18 sätestatuga vastavusse 2028. aasta 1. juuniks.“.

§ 62. Krediidiasutuste seaduse muutmine

Krediidiasutuste seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 13¹ lõiget 1 täiendatakse punktiga 19 järgmises sõnastuses:

„19) dokument, mis kinnitab valmisolekut andmeedastuseks krediiditeaberegistri pidajaga krediiditeabe jagamise seaduses sätestatud tingimustel ja korras.“;

2) paragrahvi 88 täiendatakse lõikega 12 järgmises sõnastuses:

„(12) Krediidiasutusel on kohustus avaldada krediiditeavet puudutav pangasaladus krediiditeabe jagamise seaduse alusel asutatud krediiditeaberegistri pidajale krediiditeabe jagamise seaduses sätestatud tingimustel ja korras.“;

3) paragrahvides 134¹⁰ ja 134¹⁹ asendatakse tekstiosa „300 trahviühikut“ tekstiosaga „700 000 eurot“ ja tekstiosa „400 000 eurot“ tekstiosaga „5 000 000 eurot“;

4) seadust täiendatakse §-dega 134²⁷ ja 134²⁸ järgmises sõnastuses:

„§ 134²⁷. Andmete edastamise kohustuse rikkumine

(1) Krediidiandjate ja -vahendajate seaduse § 47 lõikes 4² sätestatud nõude rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 100 000 eurot.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 1 000 000 eurot.

§ 134²⁸. Tarbijakrediidilepingu sõlmimise keelu rikkumine

(1) Krediidiandjate ja -vahendajate seaduse §-s 50² sätestatud nõude rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 100 000 eurot.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 1 000 000 eurot.“;

5) seadust täiendatakse §-ga 141¹⁸ järgmises sõnastuses:

„§ 141¹⁸. Krediidiasutuste tegevuse ja dokumentide kooskõlla viimine

Krediidiasutus peab viima oma tegevuse ja dokumendid käesoleva seaduse § 13¹ lõike 1 punktis 19 sätestatuga vastavusse 2028. aasta 1. juuniks.“.

§ 63. Krediidiinkassode ja -ostjate seaduse muutmine

Krediidiinkassode ja -ostjate seaduse § 64 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Valdkonna eest vastutav minister võib oma määrusega ette näha krediidiostjate või tema määratud esindajate kohta andmete esitamise aruannete vormid, koostamise meetoodika ja esitamise korra.“.

§ 64. Võlaõigusseaduse muutmine

Võlaõigusseaduse § 403⁴ täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Krediidivõimelisuse hindamiseks vajaliku teabe omandamiseks kontrollib krediiditeabe jagamise seaduse § 10 lõike 1 punktis 1 nimetatud isik tarbija kohta käivat krediiditeavet sama seaduse alusel asutatud krediiditeaberegistrist. Isik vabaneb nimetatud kohustusest ajal, mil temast mittetulenevatel põhjustel ei ole registripidajal võimalik registriteenust osutada.“.

3. jagu

Seaduse jõustumine

§ 65. Seaduse jõustumine

(1) Käesoleva seaduse § 60 punkt 1, § 61 punktid 1, 3 ja 8 ning § 62 punktid 1, 2 ja 5 jõustuvad 2027. aasta 1. oktoobril.

(2) Käesoleva seaduse § 60 punkt 2, § 61 punktid 2 ja 5–7, § 62 punkt 4 ja § 64 jõustuvad 2028. aasta 1. juunil.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn, 2025

Algatab Vabariigi Valitsus 19. mail 2025. a nr 2-6/25-00931

Vabariigi Valitsuse nimel

(allkirjastatud digitaalselt)
Heili Tõnisson
Valitsuse nõunik